

Veileder for videregående skole

Undervisningsopplegg til NRK-serien RUS

Episode 1: Fest

Undervisningsopplegget er et verktøy for hvordan du kan bruke NRK-serien RUS i videregående opplæring.

Denne veilederen gir deg tips til forberedelse og gjennomføring av **episode 1**. Veilederen ses i sammenheng med Power Point-presentasjonene.

Det gir best utbytte å involvere elevene i planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisningsopplegget. Ved å involvere får elevene jobbet med det som de selv er opptatt av.

Til denne episoden er det også nyttig å bruke Bonusepisoden om rusmidler (10 min) og tilhørende refleksjonsoppgaver.

Dette var en av de bedre øktene vi har hatt i år, kunne bare ønske vi hadde om dette tidligere, og gjerne mer tid. Serien viser virkeligheten!

Rus er rundt oss hele tiden, fint å lære om de ulike stoffene.

Sitat fra
ELEV

Elevenes evne til refleksjon knytta til valg og beslutninger imponerer meg stort.

Det er utrolig interessant å delta i store og små spørsmål knytta til festing, valg og påvirkning det har på det sosiale livet til ungdommen.

Det som er så bra med dette tilbudet er at det er direkte knyttet til skolens kompetansemål, og at det snakker direkte til ungdommen på en tydelig og fordomsfri måte. Ungdommene har selv løftet fram de dilemmaene som diskuteres, det inneholder tydelig faktaopplysninger fremstilt på en pedagogisk måte.

Sitat fra
PEDAGOG

Hvis du som lærer/fagperson har behov for mer kunnskap eller veiledning om tematikken, ta kontakt med ditt regionale KORUS.

Rammene for undervisningsopplegget

Tid: To dobbelttimer

Mål og tema for undervisningsopplegget	04
Statistikk	05
Episode 1 av “RUS”	06
Gruppearbeid: Refleksjonsspørsmål, praktiske øvelser og leker . .	07
Filmsnutt: “Tilbakeblikk på russetiden”	09
Kontaktinformasjon ved bekymring	10

Mål og tema

Elever ønsker mer og bedre rusundervisning i skolen. De ønsker fakta og ikke en pekefinger. De ønsker en arena hvor de kan diskutere og reflektere sammen med medelever og trygge voksne. Målet med undervisningsopplegget er å bidra til dette.

Denne undervisningsøkten handler om glede og risiko ved rusbruk. Målet er å gi elevene informasjon som gir dem et grunnlag for å ta egne valg. De skal reflektere over ulike situasjoner som kan oppstå på fest, og diskutere hvordan man kan feste trygt og ta vare på seg selv og andre.

**Hvordan feste trygt?
Hvordan ta vare på hverandre?**

Statistikk

Se vedlegget med Ungdata-resultater og statistikk. Bruk presentasjonen eller legg inn og presenter statistikk som er relevant i Power Point-presentasjonen til episode 1. **Finn lokale Ungdata-tall** eller henvend deg til **ditt regionale KORUS**.

Tips til å kartlegge lokalt i klasserommet

Bruk Polly-appen (du finner den på Teams) eller andre verktøy.

Eksempel på spørsmål

- Kjenner du noen som bruker illegale rusmidler?
- Hvor ofte drikker du alkohol?
- Hva slags type alkohol bruker du?
- Hvor sannsynlig er det at du vil prøve et illegalt rusmiddel?
- Har du blitt tilbudt illegale rusmidler på fest?

Refleksjoner i etterkant av statistikk og klassekartlegging

- Hvor vanlig er det å ruse seg blant de du kjenner?
- Hvorfor tror du det er forskjell på rusbruk ut fra hvor man bor i Norge?
- Hva ble du mest overrasket over av statistikken som ble presentert?

▶ Se episoden

Episode 1: Fest

I serien RUS på NRK skal Leo finne sannheten om rus – på godt og vondt.

Å være ung er å teste livet. Og kanskje rusen. Men det er ikke alt du trenger teste selv. Leo Ajkic drar på fest.

Gruppearbeid

Se igjennom refleksjonsspørsmål, praktiske øvelser og leker før du utarbeider og gjennomfører undervisningsopplegget. Sett sammen grupper og velg oppgaver, gjerne sammen med elevene.

Avtal med elevene når og hvordan lærer skal være til stede i gjennomføring av oppgavene. Mange elever gir uttrykk for at det blir bedre samtaler uten lærer til stede. Noen elever kan for eksempel ta et medansvar for refleksjonsspørsmålene. Man kan også avtale at lærer skal være til stede, men da i en litt annen rolle, og som en trygg voksenperson.

I tillegg til oppgavene som er eksemplifisert her, kan undervisningsopplegget knyttes til et større og gjerne tverrfaglig arbeid. Sjekk ut aktuelle kompetansemål i ulike studiefag.

Refleksjonsspørsmål

Metodikken IGP (individ – gruppe – plenum) kan være en metode å benytte i arbeidet med refleksjonsspørsmålene. Metoden foregår i tre etapper:

- 1) elevene tenker litt selv
  - 2) reflektere og diskutere i grupper
  - 3) presentere i plenum
- Hva vil det si å feste trygt? Prøv å enes om noen konkrete punkter som er viktige for å feste trygt?
  - Hvordan vil du ta vare på andre, og hvordan vil du bli tatt vare på når du er på fest?
  - En på festen setter seg i bilen for å kjøre. Du vet at personen har drukket alkohol. Gjør du noe? Eventuelt hva? Hva gjør du om en person som kanskje er rusa, tilbyr seg å kjøre deg? Hvordan vet du om en person du kjører med ikke er rusa?
  - Du blir tilbudt ulovlig rusmidler av en bekjent på fest og sier nei. Hva gjør du videre? Gjør du noe for at andre ikke skal bli tilbudt? Sier du ifra til noen?

- Finnes det press for å ruse seg på fest? Hvis ja, hvordan viser presset seg? Hvordan kan man eventuelt stå imot det?
- Hvordan kan du vite at ulovlige rusmidler er “rene”?
- Russens flørt med symboler og ulovlige rusmidler, hva tenker du om det?
- Hva gjør du hvis du ser noen som ruser seg på ulovlige rusmidler?
- Du finner en ungdom liggende ute og får ikke kontakt med vedkommende. Hva gjør du? Hva ville du at andre skulle gjort hvis de fant deg slik?
- Hva gjør du hvis noen blir for fulle på fest?

Praktiske øvelser og leker

- Påstandslek
- Rollespill
- Lage sjekklister

Påstandslek

Hvert hjørne i klasserommet representerer en påstand. Elevene stiller seg i et hjørne og skal forsvare påstanden selv om de ikke er enige i den. Gjør om refleksjonsspørsmålene eller la elevene finne egne påstander som de synes er aktuelle til temaet.

Rollespill

Elevene tar ulike roller og lager et lite skuespill med utgangspunkt i refleksjonsspørsmål. Det kan være lettere å ta på seg en rolle enn å dele personlige erfaringer.

Sjekklister

Elevene utarbeider en sjekklister for trygg festing. Sett sammen grupper. Hver gruppe lager en liste med råd de synes er luse og nyttige å tenke på når de skal på fest.

Gruppene presenterer listene for hverandre. Hva er likt og ulikt hos gruppene? Bli enige om noen felles punkter for hvordan feste trygt og hvordan ta vare på hverandre på fest.

Se filmsnutten

Se filmsnutten "Tilbakeblikk på russetiden"

▶ Se filmen

Kontaktinformasjon ved bekymring

Gi informasjon om hva det er lurt å gjøre og hvem ungdommer kan kontakte om noen blir fulle, bevisstløse eller neddopet. Gi informasjon om nødvendigheten av å ringe 113, og at det er straffbart å etterlate en person i hjelpeløs tilstand, ref Straffeloven §288

Snakk om mulighetene for hjelp, hvis elevene er bekymret for seg selv eller for en venn. Presenter og gi kontaktinformasjon til hjelpeapparatet på din skole og andre aktuelle hjelpetjenester i egen kommune/bydel og eventuelt andre steder.

Gi informasjon om nettressursen til RUSinfo, hvor elevene blant annet kan finne informasjon om ulike rusmidler, og få veiledning via chat.

**ROCKET
MAN**

RUSinfo

NRK Skole

KORUS

 Telemark
FYLKESKOMMUNE

 Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Undervisningsopplegget er utviklet i et samarbeid mellom elever, pedagoger og andre fagfolk i Vestfold og Telemark Fylkeskommune, pårørende, Rocket-Man, RUSinfo, NRK Skole og KORUS.